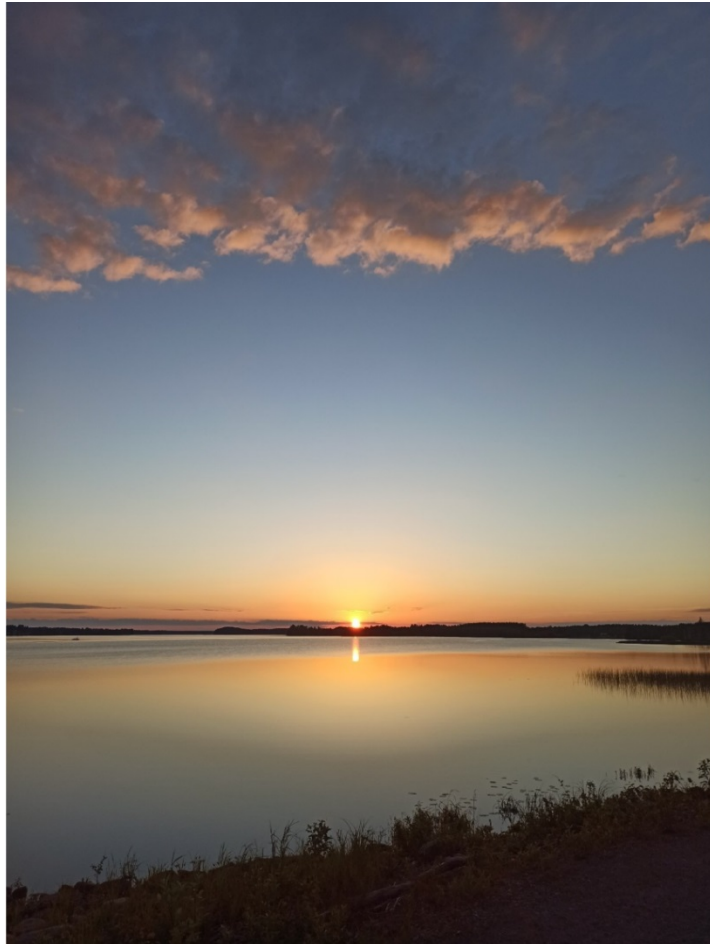

Sonkajärven kunnan hyvinvointiraportti vuodelta 2025

Kuva: Nataliia Hovorova "Kaunis kesäinen auringonlasku" Sukevanjärvi
Sukevan valokuvakilpailun voittaja 2024

Hyväksytty kunnanvaltuusto 8.6.2026

Sisällys

Johdanto	3
Vastuutahot ja organisointi	3
Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet	5
Hyvinvointityöhön liittyvät hankkeet ja projektit.....	6
Vuosiaiheet hyvinvointityölle	7
Hyvinvointiraportti vuodelta 2025.....	8
Arviointia vuodesta 2025	27
Hyvinvointikysely 2.-15.2.2026	31

Johdanto

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisessä annetun lain (612/2021) 6 §:ssä säädetään, että kunnan on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin. Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin.

Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Lisäksi kunnassa on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista. Hyvinvointiraporttiin vuodelta 2025 käytetään raportointipohjana valtuuston 19.09.2022 § 33 hyväksymää hyvinvointisuunnitelmaa vuosille 2022–2025.

Hyvinvointiraportin tiedot on koottu Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tilastopalvelu Sotkanetistä, Opetushallinnon tilastopalvelu Vipusesta, toimialojen tietojärjestelmistä ja kuntalaiskyselyjen avulla. Hyvinvointiraportin tekoon on osallistunut kunnan eri työntekijöitä sekä HyTe-työryhmä.

Vastuutahot ja organisointi

HyTe-työryhmä

HyTe-työryhmälle (Hyvinvoinnin ja terveyden -työryhmä) kuuluvat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisessä annetun lain (612/2021) 6 §:ssä mainitut tehtävät, seuranta ja raportointi. Kunnanhallitus oli nimennyt päätöksillä 25.10.2021 § 239 ja 25.04.2022 § 87 HyTe-työryhmään valtuustokaudeksi 2021–2025 työllisyyskoordinaattorin, koulutoimen edustajan, varhaiskasvatuksen vastaavan, kirjastotoimen johtajan/kansalaisopiston rehtorin, nuoriso- ja liikuntasihteerin sekä kolme luottamushenkilöiden edustajaa.

Valtuustokausi vaihtui vuoden 2025 syksyllä ja kunnanhallitus nimesi päätöksellään 08.09.2025 § 253 HyTe-työryhmään valtuustokaudeksi 2025–2029 hyvinvointi- ja työllisyyskoordinaattorin, yhtenäiskoulun apulaisrehtorin, varhaiskasvatusjohtajan,

kirjastotoimenjohtajan/kansalaisopiston rehtorin, nuoriso- ja liikuntasihteerin sekä kolme luottamushenkilöiden edustajaa. Työryhmä voi kuulla asiantuntijoita kokouksissaan.

Hyvinvointikoordinaattori

Hyvinvointikoordinaattori koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuutta ja toimii HyTe-työryhmän puheenjohtajana sekä sihteerinä. Hyvinvointikoordinaattori osallistuu alueellisten verkostojen, kuten hyvinvointikoordinaattorien verkoston, kokouksiin saapuvien kutsujen mukaisesti ja tuo kokouksista tietoa paikallistasolle.

Hyvinvointikoordinaattorina toimii kunnan hyvinvointi- ja työllisyyskoordinaattori.

Ehkäisevän päihdetyön koordinointi

Ehkäisevän päihdetyön (EPT) yhdyshenkilö koordinoi kunnan ehkäisevää päihdetyötä.

Vastuutoimielin on sivistyslautakunta ja yhdyshenkilönä nuoriso- ja liikuntasihteerit.

Vanhus- ja vammaisneuvosto

Vanhus- ja vammaisneuvosto on kunnan, viranomaisten, ikäihmisten, vammaisten ja kunnan alueella toimivien eläkeläis- ja vammaisjärjestöjen sekä muiden ikäihmisten ja vammaisten parissa toimivien lakisääteinen yhteistyöelin. Kunta järjestää vanhus- ja vammaisneuvostolle sihteeriresurssin ja osoittaa toimintamäärärahaa. Kunnan viranhaltijat esittelevät kokouksissa toimialansa ajankohtaisia asioita neuvoston pyynnöstä.

Nuorisovaltuusto

Nuorisovaltuusto on kunnan, viranomaisten, nuorten ja kunnan alueella toimivien nuorisojärjestöjen, nuorisotyön sekä muiden nuorten parissa toimivien lakisääteinen yhteistyöelin. Nuorisovaltuusto seuraa nuorten näkökulmasta kunnan päätöksentekoa erityisesti heille tarkoitettujen palvelujen, tapahtumien ja muiden etuuksien järjestämiseksi sekä niiden saatavuuden parantamiseksi. Nuorisovaltuusto vaikuttaa myös ympäristön suunnitteluun ja toteutukseen siten, että julkisissa tiloissa otetaan huomioon myös nuorten tarpeet ja toiveet. Nuorisovaltuusto tekee esityksiä ja aloitteita sekä antaa lausuntoja kunnan viranomaisille ja muille tahoille nuoria koskevissa kysymyksissä sekä hoitaa muut nuorisovaltuuston toimialaan kuuluvat ja viranomaisen määräämät tehtävät. Kunnan vastuutahona toimii nuoriso- ja liikuntasihteerit.

Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista. Kuntalaisia voidaan kuulla osana päätösasioiden valmistelua ja Sonkajärvellä järjestetään erilaisia kuntalaisiltoja, tiedotus- ja kuulemistilaisuuksia, asiakastyytyväisyyskyselyitä, käyttäjäkyselyitä sekä hyvinvointikyselyitä. Lisäksi kuntaan on mahdollista antaa palautetta ja tehdä kuntalaisaloitteita sähköisesti, paperisena, puhelimitse tai asioimalla kunnan asiointipisteillä.

Kunnanvaltuuston kokoukset ovat julkisia kokouksia ja niihin voi osallistua yleisönä kokouspaikalla, mutta lisäksi osallistumisen mahdollisuuksia edistetään sillä, että valtuuston kokoukset esitetään live-lähetystenä kunnan Youtube-kanavalla ja kokoukset ovat myös katsottavissa myöhemmin tallenteena.

Kunnan eri toimialoille voi osoittaa sähköpostia esimerkiksi kunnan kirjaamon kautta ja kunnan viranhaltijoiden sekä luottamushenkilöiden yhteystiedot ovat löydettävissä kunnan verkkosivuilta. Kunnan verkkosivuilta löytyy monipuolisesti tietoa esimerkiksi kunnan strategisista asiakirjoista, taloudesta sekä toimielinten kokouksista. Tietoja saa tarvittaessa myös kunnan asiointipisteiltä. Lisäksi kunnan markkinointi, viestintä ja tiedotus ajankohtaisista asioista voi edistää kuntalaisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia tarjoamalla mahdollisuuden vuorovaikutteiseen viestintään.

Sonkajärven kunnan toisen taajaman, Sukevan, osalta osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet on huomioitu muun muassa niin, että kunnassa toimii Sukevan aluelautakunta. Lisäksi Sonkajärvellä toimii kylä- ja yhdistysparlamentti, joka on kunnan, kylien ja kunnan alueella toimivien järjestöjen välinen yhteistyö- ja kehittämisfoorumi. Lapsi- ja perheparlamentti on perustettu vuonna 2022, mutta se ei ole kokoontunut perustamisvuoden jälkeen. Lapsi- ja perheparlamentin toimintaa aloitellaan uudelleen vuonna 2026.

Kunnanvaltuusto myönsi vuodelle 2025 terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tulosalueelle 20 000 euron määrärahan käytettäväksi HyTe-työryhmän kunnanhallitukselle esittämällä tavalla. Hyte-työryhmä hyödynsi esityksen valmistelussa osallistuvaa budjetointia, jossa kuntalaiset pääsivät osallistumaan vahvasti määrärahan käytön suuntaamiseen. Ensin kuntalaiset ehdottivat määrärahan käytölle eri vaihtoehtoja.

Ideakyselyyn vastauksia tuli kuntalaisilta yhteensä 92 kappaletta ja yksi vastaus saattoi sisältää useamman kuin yhden ehdotuksen käyttökohteesta.

Hyte-työryhmä käsitteli kuntalaisten ehdotukset neljäksi selkeäksi vaihtoehdoksi äänestysvaihetta varten. Äänestysvaiheessa kuntalaisilta saatiin yhteensä 246 ääntä ja eniten ääniä saaneen ehdotuksen perusteella kunnanhallitus päätti, että terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tulosalueelle varattu 20 000 euron määräraha käytettiin musiikkitapahtumien järjestämiseen Sonkajärvelle ja Sukevalle. Sonkajärvellä esiintyi 8.11.2025 Olli Halonen ja Sukevalla 25.10.2025 Funky Monkey Club.

Hyvinvointityöhön liittyvät hankkeet ja projektit

Vuoden 2025 aikana Sonkajärven kunta on ollut mukana ainakin seuraavissa hankkeissa ja projekteissa, jotka liittyvät hyvinvointityöhön:

- Iisalmen Nuorison Tuki ry:n Omaks Hommaks –hanke: Työikäisten ratkaisukeskeinen neuropsykiatrinen yksilö- ja ryhmävalmennus työkyvyn lisäämiseksi ja työllisyyspolun luomiseksi.
- TOIMI-työvalmennussäätiö sr:n Täsmät-hanke: Yli 18-vuotiaille työttömille työnhakijoille suunnattu hanke kartoittamaan työkykyä ja osaamista sekä edistämään työllistymismahdollisuuksia.
- Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellisista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024 –2027
- Moniammatillinen Yhdessä aika -yhteistyömalli (varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen yhteistyö)
- Perheentalon toiminta (varhaiskasvatuksen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen parissa työskentelevien viranomaisten ja järjestöjen yhteistyö)
- Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelma
- ”Sankarit Jylhän kuusikon”- luontoliikuntaa lapsille. Hankkeen tavoitteena oli lisätä ja kehittää Sonkajärven kunnan varhaiskasvatuksen luontoliikuntaa. Hankkeessa keskityttiin lähiluonnossa vietetyn ajan lisäämiseen ja sen avulla lasten liikunnallisten taitojen kehittymiseen sekä luontoympäristön hyödyntämiseen oppimisessa ja leikissä.
- Perusopetuksen kerhotoiminnan kehittäminen

- Etsivä nuorisotyö alle 29-v. nuorille
- Ankkuri-toiminta
- Koko yhteisö lukee -hanke (kirjasto). Hankkeella edistetään kansallisen lukutaitostrategian linjausten mukaisesti kulttuurimyönteisen ja lukemista tukeva kulttuurin luomista ja juurruttamista koko kunnassa yhteistyössä varhaiskasvatuksen, koulutoimen ja kirjastojen kesken ja edistetään perheissä, kodeissa ja vapaa-ajalla lukemiskulttuuria tukevaa toimintaa.
- Sonkajärven Tervaskannot -hanke, liikuntaneuvontaa ja ryhmäliikuntaa ikäihmisille. Kokoaikainen hanketyöntekijä syyskuu-joulukuu 2025.
- Ilolla -hanke, yli 65- vuotiaiden ryhmässä tapahtuvaa liikuntaneuvontaa. (Pohjois-Savon liikunta / Sonkajärven kunta)

Vuosiaiheet hyvinvointityölle

Vuosien 2022-2025 yhteiseksi tavoitteeksi oli asetettu: ”Ylisukupolvinen hyvinvointi, vauvasta vaariin ja mummosta muksuun”. Lisäksi vuosiaiheiksi oli valittu seuraavat teemat:

Vuosi 2022: Elinympäristömme ja siinä viihtyminen

Vuosi 2023: Hyvinvointityö kunnassamme

Vuosi 2024: Luonnosta voimaa

Vuosi 2025: Perinnetaidot ja lähiruoka

Vuosiaiheiden tarkoituksena on ollut, että kunnan eri toimialat ovat voineet hyödyntää hyvinvoinnin eri teemoja toiminnassaan esimerkiksi osallistaen kuntalaisia mukaan toimintaan näiden aihealueiden kautta.

Hyvinvointiraportti vuodelta 2025

Hyvinvointiraportin mittaristo/arviointitavat vuodelle 2025 perustuu hyvinvointisuunnitelmassa vuosille 2022-2025 luotuun mittaristoon. Poikkeuksellisesti raporttiin on otettu myös vuoden 2024 luvut, jotta tuloksia voidaan verrata. Tilastoista on haettu luvut vuoden 2026 huhtikuun lopussa, jolloin kaikkia arvoja ei ole ollut saatavilla vuoden 2025 osalta. Tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet, vastuutoimielimet ja -tahot, arviointitavat sekä tulokset on esitetty alla olevassa taulukossa.

Toimielin	Vastuutaho	Arviointitapa/mittari
Tavoite 1. Kuntalaisten hyvinvointi		
Toimenpide 1.1 Kunnalliset varhaiskasvatuspalvelut		
Sivistyslautakunta	Varhaiskasvatus	Kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa osallistuneet 0-6-vuotiaat, kunnan kustantamat palvelut 2024: 87 lasta, 2025: 90 lasta (lähde Edlevo) Osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa osallistuneet 0-6-vuotiaat, kunnan kustantamat palvelut 2024: 18 lasta, 2025: 7 lasta (lähde Edlevo) Asiakastyytyväisyyskysely: lapsen viihtyminen varhaiskasvatuspaikassa 2024: 4,15/5 2025: ei tietoa saatavilla
Toimenpide 1.2 Kunnalliset varhaiskasvatuspalvelut		

Sivistyslautakunta	Varhaiskasvatus	Liikkuva varhaiskasvatus: nykytilan arviointi 2024: 3,14/4 2025: 2,83/4 Liikkuvien ihmisten Sonkajärvi: varhaiskasvatuksen liikunnallisten tapahtumien määrä 2024: 8 2025: hanke päättynyt vuoden 2024 lopussa. Vuoden 2025 aikana liikunnallisia tapahtumia järjestetty 11
Toimenpide 1.3 Yrittäjyyskasvatuksen vahvistaminen koulutoimessa		
Sivistyslautakunta	Koulutoimi	Yrityskylä-toimintaa järjestetään (osallistujamäärä) 2024: 56 osallistujaa, 2025: 90 osallistujaa Yrittäjyyskasvatuskurssin järjestäminen peruskoulutuksessa (osallistujamäärä) 2024: tarjottu valinnaisena, ei osallistujia 2025: ei tarjottu valinnaisena, integroitu muiden oppiaineiden opetukseen
Toimenpide 1.4 Lapsiperheille sopivasta asuntotarjonnasta huolehtiminen		
Kunnanhallitus	Sonkakoti Oy	Asunnon saaneet asuntoa hakeneista (%) 2024: 57% vuokra-asuntoja 288kpl, käyttöaste 93,2 % 2025: 58%, vuokra-asuntoja 288kpl, käyttöaste 92,6 % Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat kaikista lapsiasuntokunnista (%) 2024: 24,7 %, 2025: ei tilastotietoa
Toimenpide 1.5 Lastensuojelu		
Sivistyslautakunta	Sosiaalityö	Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17- vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Kunnanhallitus	Varhaiskasvatus Koulutoimi	2024: 1,7%, 2025: ei tilastotietoa
Toimenpide 1.6 Lastensuojelun avohuolto		
Sivistyslautakunta Kunnanhallitus	Sosiaalityö Varhaiskasvatus Koulutoimi	Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0-6- vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä 2024: ei julkaistua tietoa, 2025: ei tilastotietoa Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 7-12- vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä 2024: 4,4%, 2025: ei tilastotietoa Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 13-17- vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä: 2024: ei julkaistua tietoa, 2025: ei tilastotietoa
Toimenpide 1.7 Perheentalo-toiminta		
Sivistyslautakunta Kunnanhallitus	Varhaiskasvatus Järjestöt	Kokoontumiskerrat, osallistujamäärä 2024: Kokoontumisia 37, keskimäärin 12 kävijää 2025: kokoontumisia 30, leikkikerhokoontumisia kaiken kansan ruokailun yhteydessä 6, kävijöitä keskimäärin 13 kävijää.
Toimenpide 1.8 Tilojen terveellisyydestä ja turvallisuudesta huolehtiminen (esim. päiväkodit, koulut, harrastuspaikat)		
Tekninen lautakunta	Tilapalvelut	2024: Tarkkaa mittaria ei ole määritelty. Tiloista on huolehdittu suunnitelmien ja tarpeen mukaan. Tiloja koskeviin tarpeisiin on vastattu. 2025: Tarkkaa mittaria ei ole määritelty. Tiloista on huolehdittu suunnitelmien ja tarpeen mukaan. Tiloja koskeviin tarpeisiin on vastattu.

Toimenpide 1.9 Monenlaisen osaamisen arvostaminen		
Sivistyslautakunta	Kulttuuritoimi	Kulttuuripalkinto jaetaan vuosittain sonkajärveläiselle yksityiselle henkilölle, yhteisölle tai ryhmälle, joka on omaperäisellä tavalla kehittänyt ja tuonut esille kotipitäjän kulttuuria, rikastuttanut kunnan kulttuurielämää tai ansioitunut kulttuuriperinteen tallentamisessa, ja tehnyt tätä kautta Sonkajärveä tunnetuksi. 2024: Kulttuuripalkinnon sai toimittaja Pirjo Nenola 2025: Kulttuuripalkinnon sai Matti Martikainen
Toimenpide 1.10 Nuorille ja lapsille suunnattavat tapahtumat/retket		
Sivistyslautakunta	Nuoriso- ja liikuntatoimi Koulutoimi Kulttuuritoimi Seurakunta Järjestöt ja yhdistykset	Tapahtumien/retkien lukumäärä (nuorisotoimi), vuosi 2024: 10 2025: 13 Lapset ja nuoret, jotka eivät osallistu/ harrasta: 2024: ei tietoa, 2025: 20 % Lasten- ja nuorten kirjastopalvelut, lainausmäärä ja hankinnat 2024: lainoja 18 383, hankinnat 618 kpl 2025: lainoja 20 445, hankinnat 667 kpl Kansalaisopisto (pääasiassa Harrastamisen Suomen mallin mukaiset kerhot) 2024: 138 2025: 127

		Lukemista edistävät tapahtumat (satutuokiot, kirjailijavierailut ym.) ja niihin osallistuneiden määrä 2024: 79 tapahtumaa, 3 764 osallistujaa (ml. kirjamessut, myös etäosallistujat) 2025: 119 tapahtumaa, 2 984 osallistujaa
Toimenpide 1.11 Digitaitojen neuvonta		
Sivistyslautakunta	Kansalaisopisto	Digineuvonnan järjestäminen erityisesti senioreille 2024: 60 kertaa, 556 käyntikertaa, netto-osallistujat 62 2025: 60 kertaa, 554 käyntikertaa, netto-osallistujat 87
Toimenpide 1.12 Maahanmuuttajien kotouttaminen		
Sivistyslautakunta Kunnanhallitus	Varhaiskasvatus Koulutoimis Järjestöt ja yhdistykset	Maahanmuuttajien kotouttaminen yhdessä yhdistysten ja yritysten kanssa 2024: yksi suomen kielikurssi, 7 osallistujaa 2025: kaksi suomen kielen kurssia, netto-osallistujat 14 Kielikahvilat, 16 kertaa, osallistujien yhteismäärä 142 Varhaiskasvatukseen / kouluun osallistujat 2024: 3 maahanmuuttajaoppilasta, varhaiskasvatus 1 lapsi 2025: varhaiskasvatus 1 lapsi, yhtenäiskoulu 1 oppilas
Tavoite 2. Elämänhallinnan tukeminen ja terveyden edistäminen		
Toimenpide 2.1 Koululaisten elämänhallinta		
Sivistyslautakunta	Koulutoimi	Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista, Kouluterveyskysely 2024: ei kyselyä, 2025: 34 % Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

		2024: ei kyselyä Muutettu: Käyttää päivittäin tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja, % 8. ja 9. luokan oppilaista 2025: 9 % Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista 2024: ei kyselyä, 2025: ei tilastotietoa
Toimenpide 2.2 Lasten ja nuorten tunne- ja itsesääätelytaitojen vahvistaminen varhaiskasvatuksessa ja koulutoimessa		
Sivistyslautakunta	Varhaiskasvatus Koulutoimi	Oppilashuollon tukipalvelujen saatavuus 2024: Koko vuoden ajan puutteita koululääkäripalveluissa. Muut oppilashuollon palvelut toimineet lakisääteisesti. 2025: Alkuvuoden ajan puutteita koululääkäripalveluissa. Muut oppilashuollon palvelut toimineet lakisääteisesti. Koulukuraattorin työpanoksen määrä viikossa. Jaettuna 100 oppilaalla 2024: 2,5 pv/viikossa, 357 oppilasta 2025: 2,5 pv/viikossa, 344 oppilasta Vähintään 16 tuntia viikossa työskentelevien opettajien lukumäärä 2024: 33 kpl, 2025: 32 kpl Kohdennetun nuorisotyön ryhmätoiminta koulun kanssa 2024: Keväällä oli ryhmä. 2025: Keväällä toimi tyttöryhmä.
Toimenpide 2.3 Oppimispolun turvaaminen (koulupudokkuuden ennaltaehkäiseminen), koulutyöntekijän työpanoksen suuntaaminen perusopetuksessa erityisesti 6.–9. luokkalaisiin		

Sivistyslautakunta	Koulutoimi	Koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17 - 24-vuotiaita vastaavan ikäisestä väestöstä, %: 2024: 9,6%, 2025: ei tilastotietoa
Toimenpide 2.4 Toisen asteen opiskelijoiden tukeminen tutkinnon saavuttamiseen		
Sivistyslautakunta	Koulutoimi	Etsivän nuorisotyön resursointi 2024: 40%, 2025: 40 % Oppilashuollon tukipalvelujen saatavuus: 2024: Opiskeluhuollon palvelut toimineet lakisääteisesti lukuun ottamatta koululääkäripalveluja. 2025: Opiskeluhuollon palvelut toimineet lakisääteisesti lukuun ottamatta koululääkäripalveluja.
Toimenpide 2.5 Nuorten päihteiden käytön ehkäiseminen, mielekkään tekemisen mahdollistaminen		
Sivistyslautakunta	Ehkäisevän päihdetyön koordinaattori Seurakunta Järjestöt ja yhdistykset	Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista 2024: ei tietoa, 2025: 16 % Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % lukion 1 ja 2. luokan oppilaista 2024: ei tietoa, 2025: ei tietoa Mielekkään tekemisen mittaaminen: asukaskysely, harrastekysely, kouluterveyskysely 2024: ei kyselyä, 2025: kysely liikunta- ja nuorisopalveluiden hoidosta sekä saatavuudesta ja saavutettavuudesta Nuorten työpajatoiminta päättyi kunnassa 31.12.2025.
Toimenpide 2.6 Kunnan työllistämistoiminnan jatkaminen ja kehittäminen		
Kunnanhallitus	Työllistäminen	Työttömät, % työvoimasta

		2024: 10,7%, 2025: 11,5% Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä 2024: 27,6%, 2025: 38,4% Nuorisotyöttömät, % 18–24-vuotiaasta työvoimasta 2024: 12,4%, 2025: 16,7% Työttömien aktivointiaste, % 2024: 24,6%, 2025: 15,9% Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64- vuotiaat % vastaavan ikäisestä väestöstä 2024: 12,2 %, 2025: tilastotietoa ei saatavilla Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64- vuotiaat % vastaavan ikäisestä väestöstä 2024: 1,3 %, 2025: tilastotietoa ei saatavilla Nuorten työpajatoiminta päättyi kunnassa 31.12.2025.
Toimenpide 2.7 Työikäisten päihteiden käytön ehkäiseminen, mielekkään tekemisen mahdollistaminen		
Sivistyslautakunta	Ehkäisevän päihdetyön koordinaattori Seurakunta	Päivittäin tupakoivien osuus (%), 20–64-vuotiaat 2024: ei tietoa, 2025: ei tilastotietoa Alkoholista liikaa käyttävien osuus (%), 20 - 64-vuotiaat 2024: ei tietoa, 2025: ei tilastotietoa

	Järjestöt ja yhdistykset	Mielekkään tekemisen mittaaminen: asukaskysely, harrastekysely 2024: ei tietoa 2025: kysely liikunta- ja nuorisopalveluiden hoidosta sekä saatavuudesta ja saavutettavuudesta Nuorten alle 29 -vuotiaiden työpajatoiminta päättyi kunnassa 31.12.2025.
Toimenpide 2.8 Ikäihmisten päihteiden käytön ehkäiseminen, eläkkeelle siirtymisen tuki, mielekkään tekemisen mahdollistaminen		
Sivistyslautakunta Vanhus- ja vammaisneuvosto	Ehkäisevän päihdetyön koordinaattori Seurakunta Järjestöt ja yhdistykset	Eläkeläisillä maksuton kuntosalin käyttö sekä Rutakolla että Sukevalla. 2024: kyllä, 2025: kyllä Depressiolääkkeistä korvausta saaneet 65 vuotta täyttäneet vastaavan ikäisestä väestöstä, % 2024: 10,7 %, 2025: ei tilastotietoa Päihdesairauksien vuodeosastohoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavan ikäisistä 2024: 3,6 2025: ei tilastotietoa Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä 2024: 189,6 2025: ei tilastotietoa
Toimenpide 2.9 Terveystiedon edistäminen		
Sivistyslautakunta	Liikunta- ja nuorisotoimi Kansalaisopisto Kulttuuritoimi Seurakunta Järjestöt ja yhdistykset	Uimakouluun osallistuneiden ja liikuntatapahtumien määrä 2024: uimakoulu 22 osallistunutta, liikuntatapahtumia 3 2025: uimakoulu 29 osallistunutta, liikuntatapahtumia 22 Kansalaisopiston liikuntaryhmien määrää ja osallistujat 2024: 62 kurssia, netto-osallistujat 346, yhteensä 5 477 osallistumiskertaa

	yhdistykset	2025: 59 kurssia, netto-osallistujat 371, 6 194 osallistumiskertaa Eläkeläisten uimahallireissujen osallistujat ja kerrat: 2024: 10 kertaa, osallistujia yhteensä noin 250 henkilöä 2025: 14 krt, osallistujia yhteensä noin 310 Kulttuurin hyvinvointivaikutukset; musiikki ja liikunta 2024: ei tietoa (haasteellinen mitata) 2025: -
Tavoite 3. Kuntalaisten omaehtoinen harrastaminen ja osallisuus		
Toimenpide 3.1 Kirjasto, kansalaisopisto ja musiikkiopisto		
Sivistyslautakunta	Kansalaisopisto Kirjasto Kulttuuritoimi	Kansalaisopiston toimintaan osallistuvien määrä 2024: Netto-opiskelijat 788, joista 138 koululaisten maksuttomiin harrastuskerhoihin osallistuneita 2025: 827, joista 127 Harrastamisen Suomen mallin –kerhoihin osallistuneita Kansalaisopiston ja Ylä-Savon musiikkiopistoon osallistuneet lapset ja nuoret sekä lasten ja nuorten kulttuuritoiminnan määrä 2024: 0–29-vuotiaat, netto-osallistujat 226, lasten ja nuorten kulttuuritapahtumat 12 kpl 2025: 0-29 –vuotiaat, netto-osallistujat 212, lasten ja nuorten kulttuuritapahtumat 5 kpl Ylä-Savon musiikkiopistoon osallistuneet (varsinainen opiskelijapaikka) lapset ja nuoret 2024: 17, 2025: 16 Kirjastopalvelujen saatavuus, pääkirjasto ja lähikirjasto

		2024: Aukiolotunteja 9 298 (asiakaspalveluaika 3 255 t, omatoimiaika 6 043 t) 2025: Aukiolotunteja 9 720 (asiakaspalveluaika 3 236 t, omatoimiaika 6 484 t) Kirjastokäyntien määrä 2024: 40 238 2025: 44 796 Näyttelyiden määrä (Kirjasto ja Ruukintupa) 2024: 15 kpl 2025: 16 kpl
Toimenpide 3.2 Nuorisotilat		
Sivistyslautakunta	Nuorisotoimi	Nuorisotilojen kävijämäärät ja avoinna olokerrat 2024: Keskimäärin 15 kävijää/ ilta/ Sonkajärvi ja 12/kävijää/Sukeva. Tilat avoinna Sonkajärvellä 73 ja Sukevalla 39 kertaa. 2025: Sonkajärvi 98 krt / 16 kävijää , Sukeva 27krt /16 kävijää
Toimenpide 3.3 Ikäihmiset		
Sivistyslautakunta	Liikuntatoimi	Vireyttä Vanhuuteen toteutuminen (vertaistoimijat) 2024: Yksi ryhmä vertaisohjaajan ryhmä kokoontui viikoittain, lisäksi Eläkeliitolla omat ryhmät Sonkajärvellä ja Sukevalla. 2025: Yksi ryhmä vertaisohjaajan ryhmä kokoontui viikoittain, lisäksi Eläkeliitolla omat ryhmät Sonkajärvellä ja Sukevalla ja Sonkajärven Invalideilla oma viikoittainen toimintansa. Eläkeläisten matalan kynnyksen harrastusmahdollisuudet

		2024: Aamutulet 11 kertaa, eläkeläisjärjestöillä maksuton vuoro liikuntahalliin 3krt / vko ja liikuntasaliin 1krt/vko. 2025: 16 krt, Tervaskannot hankkeen maksuttomat ohjatut kuntosali ja sisäliikuntavuorot viikoittain Sonkajärvellä ja Sukevalla syys-joulukuun ajan, 3 krt keilaretki. Eläkeläisjärjestöillä omat säännölliset vuoronsa.
Toimenpide 3.4 Yhteisistä asioista päättäminen ja asioiden ideointi		
Sivistyslautakunta Kunnanhallitus Kunnanvaltuusto		Kokoontumisien määrä Vanhus- ja vammaisneuvosto 2024: 4 kokousta, 2025: 4 kokousta Nuorisovaltuusto 2024: 6 kokousta, 2025: 6 kokousta Kylä- ja yhdistysparlamentti 2024: 4 kokousta, 2025: 4 kokousta
Toimenpide 3.5 Liikuntahaasteet (esim. hiihtohaaste, pyöräilyhaaste)		
Sivistyslautakunta	Liikuntatoimi	Haasteiden määrä tai luettelo mitä ne olleet 2024: kesäliikuntahaaste ja talviliikuntahaaste 2025: kesäliikuntahaaste ja talviliikuntahaaste
Toimenpide 3.6 Eri liikuntamuotojen kokeiluun kannustaminen: liikuntavälineitä lainaan kirjastolta (esim. maastopyörä, SUP-lauta, sukset, lumikengät, sähköpyörä)		
Sivistyslautakunta	Liikuntatoimi Nuoriso-	Lainattavien tavaroiden määrä / lainaukset

	valtuusto	2024: Lumikenkiä 10 paria, lasten lumikenkiä 12 paria, liukulumikengät 5 paria, tennismailloja 4 kpl, frisbeegolfkiekkoja, frisbeegolfkoreja, sauvakävelysauvoja, SUP-lautoja 5 kpl, kelluntaliivejä, rollaattoreita 11 kpl, pyöräpotkureita 11kpl. Jäähallilla luistimia ja kypäriä, pickleball mailat (8kpl) ja pallot sekä IPK:n jääkiekko-otteluihin 2 kpl kausikortteja 2025: samat + erikokoisia kahvakuulia
Toimenpide: 3.7 Liikkumisen ja liikunnan tukeminen		
Sivistyslautakunta	Liikuntatoimi Nuoriso- valtuusto Koulutoimi Varhaiskasvatus HyTe-työryhmä	Koulun oppilaita aktivoidaan koulumatkaliikuntaan 2024: Oppilaista 69 % kuljetusoppilaita. Muiden osalta kannustetaan koulumatkaliikuntaan. 2025: Oppilaista 62 % kuljetusoppilaita. Muiden osalta kannustetaan koulumatkaliikuntaan. Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit 2024: Toteutuu alakoulussa, yläkoulussa välituntitoimintaa 2025: Toteutuu alakoulussa, yläkoulussa välituntitoimintaa Kuinka usein kunta seuraa lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta 2024: Vuosittainen Move-testaus, joka toinen vuosi kouluterveyskysely 2025: Vuosittainen Move-testaus, joka toinen vuosi kouluterveyskysely Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa 2024: kyllä, 2025: kyllä Varatut maksuttomat perhevuorot, lukumäärä 2024: 14 kpl, 2025: 8 säännöllistä perhevuoroa, lukuisia yksittäisiä

Toimenpide 3.8 Urheilu- ja liikuntaseuroille myönnetään toiminta-avustuksia (esim. välineiden hankintaan)		
Sivistyslautakunta	Liikuntatoimi	Myönnetyt avustukset, €/v 2024: 17 000€, 2025:16 500€
Toimenpide 3.9 Yhteistyö liikuntaseurojen ja yhdistysten kanssa		
Sivistyslautakunta	Liikuntatoimi Koulutoimi Kulttuuritoimi	Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen 2024: Liikkuvien ihmisten Sonkajärvi -hankkeen sekä kylä- ja yhdistysparlamentin kautta, kevät- ja syyskaudella urheiluseurojen oma foorumi 2025: Sonkajärven tervaskannot -hankkeen yhteistyö seurat, kylä- ja yhdistysparlamentti, Kunnassa kokoontuu säännöllisesti liikuntaseurojen ja - yhdistysten sekä kunnan yhteinen asiantuntijaelin 2024: Liikkuvien ihmisten Sonkajärvi -hankkeen sekä kylä- ja yhdistysparlamentin kautta, kevät- ja syyskaudella urheiluseurojen oma foorumi 2025: kylä- ja yhdistysparlamentti Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille 2024: kyllä, 2025: kyllä Kunnassa on maksuttomia liikuntavaihtoehtoja lapsille ja nuorille 2024: Maksuttomat perhevuorot ja 2. asteen opiskelijoiden omien ryhmien vuorot, nuorten oma kuntosalivuoro. Lisäksi urheiluseurat järjestävät varustekierrätystä harrastamisen hinnan alentamiseksi. 2025: Maksuttomat perhevuorot ja 2. asteen opiskelijoiden omien ryhmien vuorot. Urheiluseurat järjestävät varustekierrätystä harrastamisen hinnan alentamiseksi.

Toimenpide 3.10 Yleishyödyllisten yhteisöjen avustukset ja hankkeet		
Sivistyslautakunta	Liikuntatoimi	Myönnetyt avustukset, €/v 2024: 9300€, 2025: 9450€
Toimenpide 3.11 Liikuntapaikkojen käyttö maksutonta / edullista ja houkuttelevaa, mahdollista myös ilman liittymistä seuraan		
Sivistyslautakunta	Liikuntatoimi	Liikuntapaikkojen käyttömaksut 2025: edullista ja mahdollista käyttää myös ilman liittymistä seuraan
Toimenpide 3.12 Liikunnan edistäminen ja asiakastyytyväisyys		
Sivistyslautakunta Kunnanhallitus	Liikuntatoimi HyTe-työryhmä Kunnanhallitus Kansalaisopisto Varhaiskasvatus	Kunta tekee liikuntapaikkojen ja - palveluiden käyttäjille asiakaspalautekyselyjä vähintään joka toinen vuosi 2024: Kunta kerää jatkuvasti asiakaspalautteita palautevihkolla kuntosalilla sekä kunnan virallinen palautekanava 2025: Kunta kerää jatkuvasti asiakaspalautteita palautevihkolla kuntosalilla sekä kunnan virallinen palautekanava Kunnassa on päätetty terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan vastuutahosta 2024: ei, 2025: ei Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin 2024: ei, 2025: ei

		Kunnan viimeksi laadittuun hyvinvointikertomukseen tai muuhun vastaavaan kertomukseen sisältyy kuvaus kuntalaisten liikunta-aktiivisuudesta 2024: ei, 2025: ei Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä 2024: Liikkuvien ihmisten Sonkajärvi -hankkeessa toiminut poikkihallinnollinen työryhmä 2025: Sonkajärven tervaskannot -hankkeessa toiminut poikkihallinnollinen ohjausryhmä
Toimenpide 3.13 Varhaiskasvatuksen ja koulun ruokailusuositusten viestiminen vanhemmille		
Sivistyslautakunta	Varhaiskasvatus Koulutoimi	Koulun opetussuunnitelmassa on kuvattu kouluruokailun järjestämisessä tehtävä yhteistyö ruokailusta vastaavan henkilökunnan kanssa 2024: Kouluruokatiimi kokoontuu vähintään 1 krt/lukukausi 2025: varhaiskasvatuksen ja ruokahuollosta vastaavan kokoontumiset 1-2 kertaa / vuosi, kouluruokatiimi kokoontuu 1 krt/lukuvuosi Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä 2024: Noudatetaan. Maksuton runsas välipala tarjotaan päivittäin yläkoulussa. Alakoulussa on järjestetty mahdollisuus oman välipalan nauttimiseen. 2025: Noudatetaan. Maksuton runsas välipala tarjotaan päivittäin yläkoulussa ja alakoulussa liikuntapäivien ja teemapäivien yhteydessä. Alakoulussa on myös järjestetty mahdollisuus oman välipalan nauttimiseen.

Toimenpide 3.14 julkiset venevalkamat ja vesistöreittien hyödyntäminen		
Sivistyslautakunta Tekninen lautakunta	Liikuntatoimi Tekninen toimi	Venevalkamista kartta 2024: ei toteutunut, 2025: ei toteutunut Venevalkamien määrä 2024: ei tietoa, 2025: ei tietoa
Tavoite 4. Turvallisuus		
Toimenpide 4.1 Kouluturvallisuus ja poissaolot		
Sivistyslautakunta Tekninen lautakunta	Koulutoimi Tilapalvelut	Koulussa on yhteisesti sovittu käytäntö tai menettelytapa koulutapaturmien ennaltaehkäisemisestä 2024: Turvallisuutta edistetään järjestyssäännöillä ja yhteisesti sovitulla pelisäännöllä. Henkilökunta on sitoutunut yhteisesti sovittuihin käytänteisiin. Jokaisen vastuulla on ilmoittaa havaituista turvallisuusriskeistä. 2025: Turvallisuutta edistetään järjestyssäännöillä ja yhteisesti sovitulla pelisäännöllä. Henkilökunta on sitoutunut yhteisesti sovittuihin käytänteisiin. Jokaisen vastuulla on ilmoittaa havaituista turvallisuusriskeistä. Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus 2024: Pelastusviranomaisen työpaikkakäynti toteutunut 2025: Pelastusviranomaisen työpaikkakäynti toteutunut Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa

		2024: Poissaoloja seurataan ja ennaltaehkäistään. Noudatetaan Läsnaolomalli-toimenpideohjelmaa poissaolojen ennaltaehkäisemisessä ja poissaoloihin puuttumisessa. 2025: Poissaoloja seurataan ja ennaltaehkäistään. Noudatetaan Läsnaolomalli-toimenpideohjelmaa poissaolojen ennaltaehkäisemisessä ja poissaoloihin puuttumisessa.
Toimenpide 4.2 Tehostettu nuorisotyön tiimi		
Sivistyslautakunta	Nuorisotoimi	Perustetaan tehostetun nuorisotyön tiimi 2024: tehostetun nuorisotyön valmiussuunnitelma on valmistelussa seurakunnan nuorisotyön kanssa yhdessä 2025: tehostetun nuorisotyön valmiussuunnitelma on laadittu ja hyväksytty sivistyslautakunnassa
Tavoite 5. Kuntajohto		
Toimenpide 5.1 Hyvinvointityön huomioon ottaminen		
Kunnanhallitus Kunnanvaltuusto Tekninen lautakunta Tarkastuslautakunta	Kunnanhallitus Kunnanvaltuusto o Tekninen lautakunta Tarkastuslautakunta HyTe-työryhmä	Kunnan investointiohjelmassa otetaan huomioon kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteet 2024: kyllä, 2025: kyllä Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen 2024: kyllä, 2025: kyllä Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista 2024: kyllä, 2025: kyllä

		Kunnassa toimii hallituksen tai valtuuston asettama lapsiparlamentti tai vastaava 2024: Lapsi- ja perheparlamentti on perustettu vuonna 2022, mutta toiminta ei käynnistynyt. Ei kokoontumisia vuonna 2024. 2025: Lapsi- ja perheparlamentti on perustettu vuonna 2022, mutta toiminta ei käynnistynyt. Ei kokoontumisia vuonna 2025. Kunnanhallituksessa tai kunnanvaltuustossa on käsitelty paikallista turvallisuussuunnitelmaa ja päätetty toimenpiteistä 2024: ei, 2025: ei
Toimenpide 5.2 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö ja hyvinvointikertomus		
Kunnanhallitus Kunnanvaltuusto Tekninen lautakunta Tarkastuslautakunta		Kunnassa laaditaan laaja hyvinvointikertomus kerran valtuustokaudessa 2024: kyllä, 2025: kyllä, vuonna 2026 Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä 2024: kyllä, 2025: kyllä Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja 2024: kyllä 2025: kyllä Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista 2024: Kyllä, hyvinvointikertomuksessa 2025: kyllä, hyvinvointikertomuksessa

Arviointia vuodesta 2025

Työttömyystilanteen kehitys on huolestuttava valtakunnallisestikin ja myös Sonkajärvellä muun muassa työttömyysprosentti ja nuorisotyöttömyysprosentti kasvoivat. Sonkajärven työttömyysprosentti vaihteli vuoden 2025 aikana ollen korkeimmillaan tammikuussa 13,5 % ja alimmillaan syyskuussa 9,5 %. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä kasvoi vuodesta 2024 vuoteen 2025 merkittävästi 10,8 %:lla sekä työttömien aktivointiaste laski 8,7 %:a. Työttömien aktivointiasteeseen vaikuttaa muun muassa palkkatukityöllistyminen. Työpajatoiminta ja nuorten työpajatoiminta päättyi kunnassa 31.12.2025.

Sonkajärven osalta edellä mainittuihin lukuihin voi vaikuttaa se, että vuoden 2025 alusta rahoitusjärjestelmän kannustimet muuttuivat niin, ettei palkkatukijaksoja enää haettu kunnalle. Esimerkiksi vuonna 2024 kuntaan palkattiin 15 eri henkilöä palkkatuella. Lisäksi vuoden 2024 syksyllä työssäoloehdon kertymistä koskeva sääntely kiristyi niin, että työssäoloehto täyttyvä vasta, kun henkilö on kerryttänyt 28 kuukauden tarkastelujaksolla vähintään 12 työssäolohtokuukautta eikä henkilön työllistymistä edistävään palveluun osallistuminen enää kerrytä työssäoloehto.

Sonkajärven yhtenäiskoulussa kasvattaja-ohjaajan ja kouluyhteisötyöntekijän rooli on merkittävä oppilaiden kouluun kiinnittymisen tukemisessa, kiusaamisen vastaisessa työssä ja yleisessä kouluviihtyvyydessä. Peruskoululaisten sekä lukiolaisten jaksamista tuetaan tarjoamalla maksuton välipala.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien oppilashuollon palveluiden tason säilyttämiseen on kiinnitettävä jatkossakin huomiota. Vuonna 2025 koululääkäripalveluissa oli puutteita alkuvuoden ajan, mutta tilanne parani loppuvuotta kohti. Kouluissa on edelleen kehitettävä kiusaamisen vastaista työtä, jotta oppilailla on turvalliset edellytykset opiskeluun jatkossakin.

Vanhempien kasvatustueta tuetaan tarjoamalla esimerkiksi ajankohtaisia teemoja käsitteleviä vanhempainiltoja, muun muassa päihdeaiheinen vanhempainilta ja lasten ja nuorten somen käyttöä käsittelevä vanhempainilta. Lisäksi perheiden arjen sujumista tuetaan yhtenäiskoululla toimivien aamu- ja iltapäiväkerhojen pitkillä toiminta-ajoilla (klo 6.15-17.00). Kesäkuun ajan toimii maksuton 1.-3.-luokkalaisten kesäkerho, jossa tarjotaan lämmin ruoka. Kesäkerhon toiminta-ajat (klo 6.45-16.15) palvelevat hyvin työssäkäyviä vanhempia.

Lapsen hyvinvoinnista huolehtiminen varhaiskasvatuksessa on keskeinen osa varhaiskasvatuksen tehtävää. Riittävällä ja osaavalla henkilöstöllä varmistetaan lapsen fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen hyvinvointi. Varhaiskasvatusta järjestetään perheiden tarpeen mukaan, joka tukee perheen kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Jokaisessa varhaiskasvatusryhmässä on laadittu kiusaamisen ehkäisemisen ja puuttumisen suunnitelma, jonka mukaan kiusaamistilanteisiin puututaan heti sen ilmettyä. Kiusaamista ehkäistään mm. erilaisilla lasten tunne- ja kaveritaitoja tukevilla menetelmillä.

Lapsen tuen tarpeen ilmetessä varhaiskasvatuksen erityisopettajalla on tärkeä rooli tuen järjestämisessä. Tuen järjestämisessä lapsille ja perheille on käytössä myös Yhdessä aika – ja Monark- yhteistyömallit.

Varhaiskasvatuksessa on toteutettu vuoden 2025 aikana Liikkuva varhaiskasvatus-ohjelmaa, jonka tavoitteena on varmistaa jokaiselle lapselle riittävä päivittäinen liikkuminen ja sitä kautta edistää lapsen hyvinvointia. Vuoden aikana on keskitytty erityisesti luontoliikuntaan.

Vuodelle 2026 varhaiskasvatuksen kehittämiskohteeksi on valittu henkilöstön vuorovaikutuksen sensitiivisyys ja vuorovaikutuksen tavat lapsen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Varhaiskasvatus järjestää Sonkajärvellä Perheentalo- toimintaa. Toiminta tukee lapsiperheiden arkea ja hyvinvointia tarjoamalla vertaistukea ja tarjoamalla kohtaamisia eri alojen asiantuntijoiden kanssa. Sonkajärven perheentalo tekee yhteistyötä myös lisälmen Perheentalon kanssa järjestämällä leikkitreffejä kaiken kansan ruokailujen yhteydessä.

Sukevalla liikuntatilojen käyttö ja omaehtoisen harrastamisen sekä liikkumisen mahdollisuudet on linjattu samankaltaisiksi kuin Sonkajärven taajamassa, sillä Sukevalla tarjotaan esimerkiksi kuntosalin käyttö eläkeläisille ja Kaikukorttilaisille maksuttomana sekä perheille maksuttomia perhevuoroja liikuntasaliin.

Kulttuurihyvinvointi eli taiteen ja kulttuurin vaikutukset hyvinvointiin tunnistetaan yhä paremmin osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ja kokonaisvaltaista hyvää elämää. Kirjasto, kansalaisopisto ja kulttuuritoimi tarjoavat mahdollisuuksia hyvinvoinnin parantamiseen taiteen ja kulttuurin kautta ja näitä mahdollisuuksia kuntalaiset hyödynsivät ahkerasti.

Kirjastopalvelujen käyttö (lainaukset ja kirjastokäynnit) kasvoi edellisvuoteen verrattuna ja on Sonkajärvellä aktiivisempaa kuin koko maassa ja maakunnassa niin kirjastokäyntien, asukaskohtaisten lainausten, lainaajien määrän ja tapahtumien osallistujamäärien osalta. Kansalaisopistoa käytetään myös aktiivisesti: lähes joka neljäs kuntalainen osallistui vähintään yhdelle kansalaisopiston kurssille tai Harrastamisen Suomen mallin kerhoon. Kulttuuritoimi järjesti monipuolisesti teatteri-, musiikki-, taide- ja museotoimintaan liittyviä tapahtumia ja koordinoi ammattilaisten tuottamia kulttuurisisältöjä varhaiskasvatukseen, kouluille ja palvelukoteihin. Myös taidenäyttelytoiminta on vireää.

Järjestöjen ja yhdistysten toiminta Sonkajärvellä on edelleen ollut erittäin aktiivista kuntalaisten parhaaksi. Järjestöt tekevät yhteistyötä keskenään sekä kunnan kanssa useilla eri sektoreilla. Sonkajärvellä ja Sukevalla yhdistykset järjestävät muun muassa liikuntavuoroja, liikuntatapahtumia, retkiä ja muita tapahtumia. Sonkajärvellä on useita eri liikuntaseuroja ja aktiivisia kyläyhdistyksiä. Lisäksi järjestöillä on toimintaa yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi kaiken ikäisille kuntalaisille.

Järjestöjen toiminnasta esimerkiksi maksuttomien Kaiken kansan ruokailujen järjestämistä on edellisten vuosien tapaan toteutettu usean toimijan voimin Sonkajärvellä ja Sukevalla. Kaiken kansan ruokailu on tarkoitettu kaikille kuntalaisille ja siihen osallistumiseksi ei tarvitse esimerkiksi olla järjestöjen jäsen. Kaiken kansan ruokailuissa on mukana eri vierailijoita ja se on sosiaalinen tapahtuma, jossa voi tavata muita ihmisiä. Sonkajärven mielenterveyskerho ry pitää yllä kaikille avointa matalan kynnyksen kohtaamispaikka ArjenAskelta Sonkajärven kirkonkylän keskustassa.

Sonkajärven kunta ja Ylä-Savon Vakka -hanke järjesti yhteistyössä paikallisten yhdistysten kanssa 27.9.2025 Kaiken ikäisten Ruskaryssäys -tapahtuman Sonkajärven liikuntahallilla. Yhdistykset olivat tapahtuman järjestämisessä merkittävimmissä roolissa, sillä yhdistykset pitivät monipuolisesti toimintapisteitä ja osallistujia tapahtumassa oli noin 200 henkilöä.

Kuntalaisten osallistamisella sekä vaikuttamismahdollisuuksien tarjoamisella on ollut hyviä tuloksia muun muassa osallistuvan budjetoinnin -prosessissa, jossa kaikki kuntalaisten esittämät ajatukset ja ideat on otettu huomioon ja käsitelty niille kuuluvissa toimitelmissä. Osallistuva budjetointi on mahdollistanut kuntalaisten osallistumisen kunnan talouden suunnitteluun konkreettisin toimin.

Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämällä, ehkäisevällä sekä ennakkoivalla työllä, voidaan vähentää raskaiden ja korjaavien palveluiden tarvetta.

Hyvinvointisuunnitelmassa ja vuosittaisissa hyvinvointiraporteissa esitettyjen toimenpiteiden ja tavoitteiden toteutumisen seuranta on tärkeää, jotta kuntalaisten hyvinvointiin liittyviin asioihin voidaan panostaa tarvittaessa entistä paremmin ja tarpeeksi ajoissa.

Seuraavassa hyvinvointisuunnitelmassa vuosille 2026-2029 ja vuosittaisissa hyvinvointiraporteissa mittaristojen sekä arviointitapojen ajan tasaisuuteen on kiinnitettävä huomiota, jotta arviointitavat, mittarit ja indikaattorit antavat tarpeellista tietoa kuntalaisten hyvinvoinnista. Riittävän tarkat ja sopivat indikaattorit kuntalaisten hyvinvoinnin seuraamiseksi auttavat ohjaamaan kunnan resursseja ja seuraamaan kunnan toiminnan vaikutuksia. Hyvinvointiin liittyvien asioiden raportoinnin vuosittaista ajankohtaa on hyvä pohtia, sillä keväisin tehtävän raportoinnin haasteena on se, että yleensä huhtikuun lopussa ei vielä ole saatavilla läheskään kaikkia tarpeellisia tilastotietoja.

Hyvinvointikertomusten ja -suunnitelmien tarkoituksena on parhaimmillaan auttaa kunnan päättäjiä työssään muun muassa antamalla yhteisesti määritellyt ja hyväksytyt tavoitteet hyvinvoinnin edistämiseksi, tarjoamalla päätöksille perusteluja sekä tukemalla toiminnan arviointia kuntalaisten hyvinvoinnin näkökulmasta.

Hyvinvointikysely 2.-15.2.2026

Vuoden 2026 hyvinvointikysely järjestettiin kuntalaisille sekä paperisena että sähköisenä ajalla 2.-15.2.2026. Paperisena vastauksia kerättiin kunnan asiointipisteillä sekä kirjastoilla ja Sonkajärven Mielenterveyskerho ry:n toimipiste ArjenAskeleessa. Hyvinvointikyselyssä keskityttiin kunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen omalta osaltaan ja kuntalaiset vastasivat siihen nimettömästi. Vastauksia tuli yhteensä 37, joista 34 vastausta sähköisesti ja kolme vastausta paperisena.

Hyvinvointikyselyssä oli ilmoitettu vastaajille, että vastaukset kirjataan sellaisenaan hyvinvointiraporttiin. Vastauksia ei tullut niin suurta määrää, että niitä olisi aiheellista tiivistää tai muokata, joten vastaukset on raportoitu täysin muokkaamattomina, poikkeuksena täysin asiaan kuulumattomat kirjaukset sekä henkilöön ja henkilökohtaisuuksiin kohdistuvat kommentit. Suora raportointi kuntalaisten itse kirjoittamista ajatuksista kunnan hyvinvointityöstä tuovat avoimuutta palautteenantoon sekä varmistaa sen, ettei vastauksen alkuperäinen tarkoitus muutu tulkintavirheiden vuoksi. Vastauksia hyödynnetään hyvinvointisuunnitelman laadinnassa sekä kunnan eri toimialojen toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa sekä kehittämisessä.

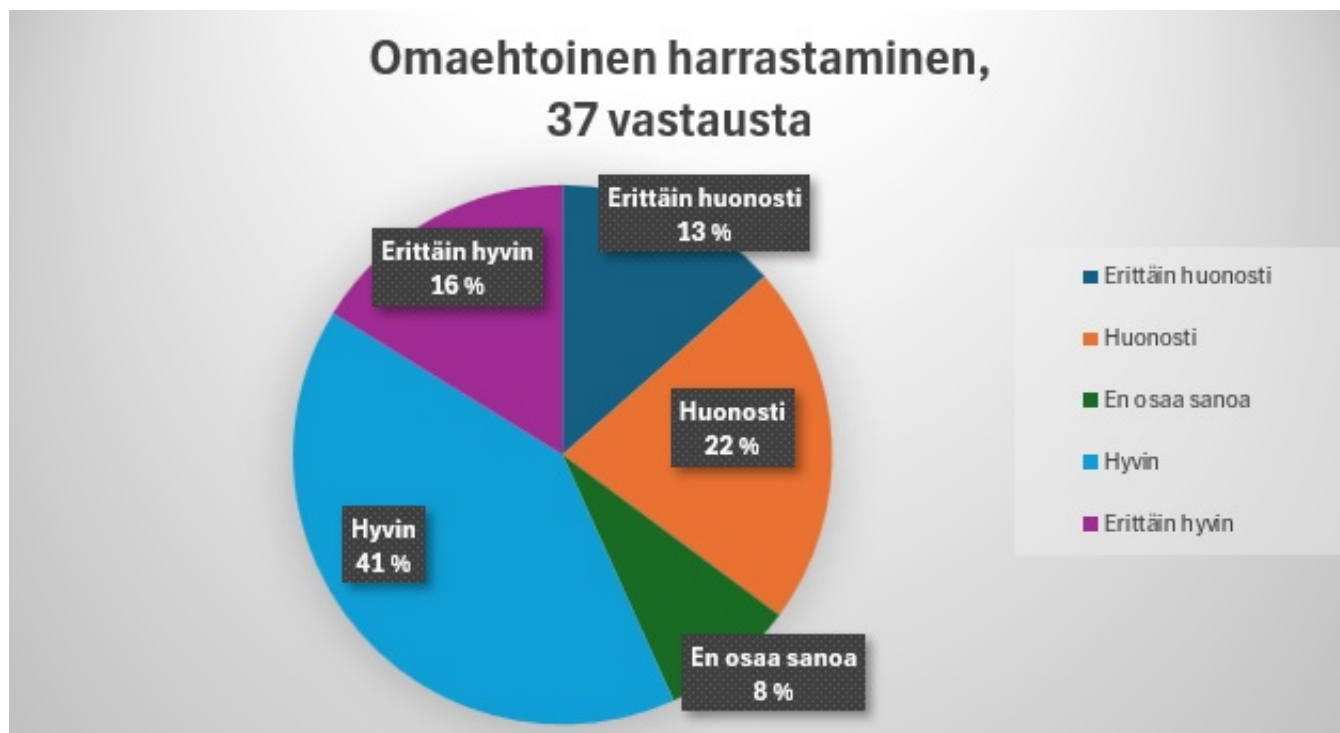
Hyvinvointikyselyyn vastanneet arvioivat hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen kuuluvien asioiden toteutuvan Sonkajärven kunnassa viidestä eri vastausvaihtoehdosta seuraavalla tavalla:

Kuvio 1. Vastaajien kokemus hyvinvoinnin edistämisen ja elämänhallinnan tukemisen toteutumisesta Sonkajärvellä

Kuvio 2. Vastaajien kokemus osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumisesta Sonkajärvellä

Kuvio 3. Vastaajien kokemus omaehtoisen harrastamisen toteutumisesta Sonkajärvellä

Kuvio 4. Vastaajien kokemus turvallisuuden ja saavutettavuuden toteutumisesta Sonkajärvellä

Avoimeen kohtaan kuntalaiset olivat perustelleet yllä olevia asioita:

Jos annan palautetta palveluista niin kutsuvat muistitestiin. Epäilevät alzheimerin taudiksi.
Kaikki menee alaspäin kaikilla osa-alueilla
Toivotaan lähiliikunta paikkoja, latuja myös syrjäkylille, niin kuin 80 luvulla.
Tuulivoima on rapauttanut luottamuksen päätöksentekijöihin
Kunnan katuverkko on taajama alueella, joten tämäkin on asia, joka ei koske haja-asutus alueita, heillä on oma vastuu huolehtia turvallisuudesta. Olemme eriarvoisessa asemassa kuntalaisina tässä tilanteessa. Taajamassa asujat voivat vaatia kunnalta toimenpiteitä veroeurojensa vastineeksi, mutta tämä sama ei onnistu haja-asutus alueella asuville. Meille jää vain veronmaksajan rooli.
Ei mitään katasroofi suunnitelmaa esim kunnassa. Kunnanjohtajan pitäisi johtaa ryhmää. [REDACTED] Ihan retuperällä koko kunnan touhu.
Tilanteessa, jossa tuulivoimaa jyrätään yli ihmisten vastustuksen ei voi todeta muuta kuin että huonosti menee. Omaehtoinen harrastaminen on esimerkiksi retkeilyä, metsästystä ja liikuntaa metsissä. Näiden harrastusympäristö aiotaan tuhota.
Tuulivoimalat sokaisseet niin että ihmisten terveys turvallisuus ja hyvinvointi eivät merkitse mitään.
syrjäkyliä ei huomioida
Kansalaisopistolla hyvä tarjonta esim.liikuntapalveluista.
Sukevalla kuntosalin laitteet vanhoja,huonoja. Luistelujäätä ei hoideta. Nuorille ei mitään harrastusmahdollisuuksia Sukevalla. Kansalaisopiston kerhot suunnattu pienille lapsille, eläkeläisille. Sukeva ei tasavertainen sonkajärveen verraten.
Täällä ei ole kuin ikäihmisille tuolijumppaa. Tai lapsille jotain satuilua. Jalkakäytävät ovat autotiessä kiinni ja rapa roiskuu, suojatietä ovat korottamatta ja kunnan alueella niitä ole edes enää merkittykään katuun. Minun asuinalueelle ei edes tule jalkakäytävää. Metsä kunto polulla ja mustikka suon jalankulku teillä ja jalkakäytävällä ihan missä vaan voi jäädä mopo tai mönkijä lauman alle.
Runsaasti liikunta- ja hyvinvointikursseja kansalaisopistossa. Välineitä voi lainata kirjastosta. Hyvät ladut jos on lunta. Hiihtokeskus.
Kunta hyvin järjestänyt palveluja ja harrastusmahd. Jos on omaa halua pystyy vaikuttamaan. Kyllä löytyy harrastusmahdollisuuksia hyvin, liikunta ym. Koen täällä asumisen hyvin turvalliseksi ja apua löytyy kyllä.
Osallistuminen ja vaikuttaminen on itsestä kiinni ja samoin omaehtoinen harrastaminen. Lyhyt matka onneksi lisälmeen auttaa. Turvallisuus ja saavutettavuus: Vähän vaikea kysymys, kun tuo terv.huolto ja sosiaalityö + pelastus menivät kunnan päättävällältä pois, niin... Menee tuohon EN OSAA SANOA rinkiin. -Kylän reunamilla jalankulkutien poikki kulkevan tien auki pidosta on jokatalvinen lukuisa soitteleva tekniseen virastoon hieman turhauttavaa.

Lisäksi hyvinvointikyselyssä oli kolme avointa kysymystä, joissa vastaajat olivat tuoneet esille seuraavia asioita:

Kysymys: Millä tavalla tai missä asioissa Sonkajärven kunta on mielestäsi onnistunut edistämään sinun tai läheistesi hyvinvointia? Vastaukset:

Kuntosali ja liikuntamahdollisuudet hyvät
Ei ole ollut tarvetta, vain tk: on ollut tarve käydä.
Alas lasku on alkanut jo 1,5,2011 vuodeosaston sulkemisen jälkeen.
Eipä juuri missään
On vielä terveyskeskus olemassa
Erilaiset sosiaaliset yleisötapahtumat luovat hyvinvointia ihmisille.
Ei missään asiassa edistänyt hyvinvointia !
Silloin 1990-luvulla kun lapseni olivat pieniä, viihdyin Sonkajärvellä. Oli monenlaista tukea ja toimintaa. Alamäki alkoi 2000-luvulla koulujen lakkauttamisilla ja maaseudun jättämisellä lapsipuolen asemaan.
Ei missään
En tiedä
Harrastaminen on edullista
Urheilupaikat ovat monipuolisia ja kattavia
Paljon urheilumahdollisuuksia, ilmaiset perhevuorot liikuntahallilla, avoimia luisteluvuoroja jäähallissa
Liikuntapaikkojen monipuolisuus
Ei ole edistänyt minun tai läheisteni kohdalla mitenkään.
Kunnan varhaiskasvatus, Olen saanut perheelle tosi hyvää tukea ja yhteistyö toimii todella hyvin opettajien ja varhaiskasvatuksen kanssa.
Kansalaisopisto ja kirjasto
Alakoulu sukevalla ja koulukyydit.
Ei sitten yhtään missään
Hyvät liikuntamahdollisuudet ja opastusta liikuntavälineiden käytössä.
Onhan nuo erikoislääkärin tarkastukset toiminut
Pitämällä kohtalaista huolta kirjasto- ja kulttuuritoimesta yleensä. Koulutoimi on jotenkin pysynyt kehityksen linjalla. Aiemmin ja jossain suhteessa edelleen LUONTOARVOJEN kunnioittaminen. TÄTÄ EDELLEEN. Olemme korpien ja koskien pitäjä!

Kysymys: Millä tavalla tai missä asioissa Sonkajärven kunta on mielestäsi epäonnistunut edistämään sinun tai läheistesi hyvinvointia? Vastaukset:

Kuntosalilla liikaa varattuja vuoroja
Kotihoidossa korjaamisen varaa. Läheltä seuranneena on ollut tarvetta
Vanhuksille , autottomille ja kaikille tarvitseville yhteis asiointi kyyti kaupunkiin. Esim, vaateostoksille käynti, samalla voi käydä vaikka torilla! Kyyti lähtisi tietyistä paikasta ja kuljettaisi tarpeiden mukaan minne on asiaa. Paluu kyytiin noutaa ja kotiovelle vie.
Vanhusten ja sairaiden hoidossa. Asiointi mahdollisuudet alenee mm. vaate ostoksille autottomat ei pääse, kun omaisiakaan ei ole auttamassa,
Lääkäripalvelua niukasti
Aivan hyvin voitaisiin liittyä iisalmeen,turhaa rahan tuhlausta byrokratian pyörittäminen.Tuulimyllyjä ei tarvita sonkajärvellä
Tuulivoimaa ajetaan läpi vastoin asukkaiden vastustusta
Sonkajärven kunnan kaavoitustoiminta on aiheuttanut sen, että sadat vakituiset sekä kesäasukkaat olemme löysässä hirressä olleet jo vuosia. Menetämmekö asuinympäristömme ja kiinteistöomaisuutemme arvon. Kuntalaiset joutuvat taistelemaan kuntapäättäjiä vastaa vaikka he maksavat päättäjien palkat ja palkkiot. Kunta ei kuuntele kaikkia kuntalaisia, vaan ajaa omaa agendaa hinnalla minä hyvänsä ja päämääränä on raha eli ahneus. Tämä aiheuttaa kuntaan eripuraa, joka ei edistä eikä kehitä kuntaa ja sen asukkaita.
Asumis palvelut ! Ei kunnosteta Sonkakodin asuntoja . Ovista ja ikkunoists vetää . Vuokrat kalliita. Työllisyys nolla.
Tuulivoimahankkeet ovat antaneet koko kunnalle negatiivisen leiman. Epävarmuus täällä asumisesta lisääntyy ja monet lähtevät muualle.
Vanhusten hoito terveydenhoito hammashoito ja Sukevan kaikki palvelut kts.edellä
Kuntosali voisi olla 24/7 auki jotta vuorotyöläisillä olisi mahdollisuus käydä vaikka yöllä salilla
Laitteisto ja tilat eivät ole aina ehjiä tai laitteet eivät sovellu kaikenlaisille kävijöille. Kuntosalin tilat ovat pienet.
Sonkajärven kunnan välinpitämättömyys paikallisista asukkaista kohtaan tuulivoimakaaavoittamisessa viimeisen kolmen vuoden aikana on aiheuttanut ahdistusta ja epätoivoa omasta kodista, sekä asuinympäristöstä. Kuntalaisten eriarvoistaminen aiheuttaa vihaa ja katkeruutta niissä jotka menettävät kiinteistöverotulojen takia kotinsa ja sukutilojensa elinkelpoisuuden.
Terveys ja kuljetus palvelut per****ä sukevalla
Tuulivoimapäätökset ja alueen asukkaiden kuuleminen asiaan liittyen. Kuuleminen on ollut näennäistä eikä asukkailla ole ollut mahdollisuutta vaikuttaa todellisuudessa.
Eläkeläisten kuntosalimaksut ?
Liikuntapalvelut
Kts. Ensimmäinen vastaus: Sukevalla kuntosalin laitteet vanhoja,huonoja. Luistelujäätä ei hoideta. Nuorille ei mitään harrastusmahdollisuuksia Sukevalla. Kansalaisopiston kerhot suunnattu pienille lapsille, eläkeläisille. Sukeva ei tasavertainen sonkajärveen verraten.
Minulla ei ole käsitystä siitä mitä kunta edes yrittää näitten asioiden eteen tehdä.
Eriarvosuuden postaminen terveyskeskuksessa vastaanotossa (pärstäkerroin)
Mieltäni on pahoittanu vuosikymmenien saatossa arvokkaiden perinnerakennusten purkaminen. Jämäkkämäen kansakoulu, Sonkalinna, nyt Kangaslammin koulun suojelupäätöksen purku ja rakennuksen purkupäätös. Historia hävitetään. Ei hyvä.

Kysymys: Millaisia tavoitteita, painopisteitä tai kehitettävää Sonkajärven kunnan tulisi ottaa huomioon hyvinvointisuunnitelman laadinnassa vuosille 2026-2029 liittyen terveyden- ja hyvinvoinnin edistämiseen? Vastaukset:

Edistää edelleen kuntalaisille monipuolisia liikuntamahdollisuuksia. Se voisi olla kuntamme selkeä vetovoimatekijä
Lähi/ Kotihoito kuntoon. Digitaalimööpelit ei riitä.
Yhteis kyyti kaupunkiin olisi järjestettävä ainakin kerran kuukaudessa. Tietystä paikasta kylältä lähtisi kyyti ja kuljettaisi asioimaan kaupunkiin - mm. vaate ym ostoksille. Paluukyyti sovitusti ja koto-ovelle saatto.
Tuulivoimastrategia? Kenen terveyttä- ja hyvinvointia edistetään? Tasapuolisuutta ja järkeä päätöksiin!
Matalan kynnyksen psyk.palvelut.
Ei ainakaan terveystalokeskuspalveluita lopettaa tai supistaa
Tuulivoimarakentaminen jäihin ja selvitetään huolella tuulivoiman todetut haitat
Sonkajärven tulisi kuntaa ja kuntalaisia katsoa kokonaisuutena. Nyt toiminta keskittyy taajamiin, kylät ja niiden kehittäminen unohdetaan tyystiin. Sonkajärven täytyy muistaa ja pitää mielessä, ketkä ovat niitä veronmaksajia, jotka mahdollistavat kunnan olemassa olon. Sonkajärven tulee kunnioittaa, arvostaa ja kuunnella näitä veronmaksajia kaikessa päätöksenteossa. Mitään asuinalueita ei saa väheksyä, kaikki asuinalueet ja asukkaat ovat yhtä arvokkaita. Päättäjät voisi tehdä kyläierroksen ja käydä tutustumassa myös sinne itäiselle puolelle kuntaa.
Lopettaa Tuulivoimateollisuus hankkeet. Vaikutus ihmisten terveydelle ja puhtaan veden saantiin. Vanhusten hoitoon panostettava. Yrittäjiä tuettava tasapuolisesti vaikka eivät kuulu yrittäjä yhdistykseen. Lopetettava Jyrkän Ruukin yrittäjän suosiminen ! Puhtaan ja jäteveden hinnat pidettävä alhaisina.
Ensisijaisesti kuntalaisten mielipiteitä tulisi kuunnella, ja ottaa ne huomioon. Positiivisen kierteen voi saada aikaan ainoastaan luomalla positiivista mielikuvaa, että asukkaiden mielipiteillä on merkitystä ja että he voivat oikeasti vaikuttaa asioihin. Onko tälläkään kyselyllä mitään vaikutusta?
Sukevalle terv.hoito palvelua ja hammashoitoa kuljetusta ja hoitoa vanhuksille ja apua omaishoitajille
Ilmaisia liikuntaryhmiä ja esim. ilmaisia salitunteja kannustukseksi.
Koko kunnan elinympäristön turvaaminen tasa-arvoisesti.
Vanhukset omaishoitajat Sukevan palvelut
Tuulivoimaloiden rakentaminen riittävän etäälle. Osallisuuden lisäys.
Vanhusten hygienian tason nosto esim. saunavuorot pidemmiksi!
Nuoret ! Ne tarvisi jonkun ajanvietto paikan missä tapaisi enempi
Liikunnanohjaajan palkkaaminen
Sukevalla jäänhoito, kuntosalilaitteiden uudistus ja monipuolisempia, nuorille ohjattua kuntosalikerhoja, nyrkkeily tms. Ja retkiä heille enemmän. Sukeva tasavertaiseksi sonkajärveen nähden.
Palatkaa joku pätevä ulkopuolinen taho koko hommaa miettimään ja katsomaan mitä helkkaria on tehty ja mitä pitäisi tehdä.
Ikääntyvä väestö.
Terveystarkastukset vuosittain. Asiakasvastaanottovirkailijan palkkaaminen terveystalokeskukseen. Pitäisi kuunnella asiakasta (jatkotutkimuksiin)
Paljonko siinä on kunnalla sanomista, kun hyvinvointialueet tekee omiaan/valtio? Voisi laittaa jäitä hattuun tuulipuistoasioissa. Eihän nuo edes toimi hädäntullen, lavat ja härvelit jäässä, kun pakkasella kaikkia tarvittaisiin.

Hyvinvointikyselyn vastausten perusteella 24 % vastaajista kokee, että Sonkajärvellä hyvinvoinnin edistäminen ja elämänhallinnan tukeminen toteutuu hyvin tai erittäin hyvin ja 65 % vastaajista kokee näiden asioiden toteutuvan huonosti tai erittäin huonosti.

Osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumisen 19 % vastaajista kokee toteutuvan hyvin tai erittäin hyvin ja 60 % vastaajista kokee näiden asioiden toteutuvan huonosti tai erittäin huonosti.

Kyselyyn vastanneista 57 % kokee Sonkajärvellä omaehtoisen harrastamisen toteutuvan hyvin tai erittäin hyvin ja 35 % vastaajista kokee omaehtoisen harrastamisen toteutuvan huonosti tai erittäin huonosti. Vastaajista 27 % kokee, että turvallisuus ja saavutettavuus toteutuu Sonkajärvellä hyvin tai erittäin hyvin ja 46 % vastaajista kokee niiden toteutuvan huonosti tai erittäin huonosti ja yhteensä.

Kyselyn vastauksissa toistuu negatiivisina asioina tuulivoimaan, haja-asutusalueiden ja Sukevan palveluihin sekä tiestön kuntoon liittyvät asiat. Positiivisina vastaajat näkivät kunnan toiminnassa esimerkiksi liikuntatiloihin ja liikkumiseen, varhaiskasvatukseen sekä kirjastoon, kulttuuriin ja kansalaisopistoon liittyviä asioita. Vastauksissa otetaan kantaa useammasta näkökulmasta kuntosalien välineistöön ja aukioloaikoihin. Huomioitavaa on, että useat kyselyn vastaukset liittyvät hyvinvointialueen järjestämiin palveluihin kunnan oman toiminnan sijaan.